

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In rogationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

vnus cuiusq; desiderium plene
quietabit. erit tñ gaudium vni?
maius q̄ alterius ppter plenio-
rem participationē diuine bonita-
tis. ¶ Ad tertiam rñdetur negā-
do p̄sequentiam. Et ratio est. qz
duplex est plenitudo cognitiōis
scz quedam ex pte rei cognite vt
scz tantū cognoscatur res q̄tuz
cognosci potest. et ista bene po-
test dici comprehensio. ⁊ soli deo
propria respectu sui p̄suis q̄ tan-
tum cognoscit se q̄tum cognos-
cibilis est. Alia d̄ plenitudo ex
p̄te cognoscentis. sicut ⁊ de gau-
dio dictum est ⁊ de tali plenitu-
dine bene potest dici q̄ beatus
plene cognoscet deum. ¶ Si apo-
stolus ad col. j. Impleamini in
agnitiōe volūtatis eius in omni
sapientia ⁊ intellectu spiritali.

In roga-
tionib; enan-
geliū est. In
illo tpe dixit
Jes; discipu-
lis suis. q̄s
vestruz habe-
bit amicu; ⁊c.
Lu. xj. Circa
qd̄ possunt di-
sp̄tari sequentes questiones.

¶ Prima. Utrum in istis roga-
tionibus deus solus sit orand;
an etiam alij sancti. ¶ Secunda.
Utrum in oratione nostra tem-
poralia sunt petenda. ¶ Tertia.
Utrum sit sperandū q̄ peccato-
res orādo ipetrēt aliquid a deo.

D primam
questionez sic
p̄ceditur. Et
videtur q̄ in
istis rogatio-
nib; sol; deus
fit orād; ⁊ nō
alius sanctus.
¶ Primo sic.

Per diffinitionem orationis. di-
cit Damascenus. Qd̄ oratio est
ascensus mentis in deum. ergo
solus deus videtur orād;. ¶ Se-
cundo sic. ¶ Arguit. iij. sen. dist.
xy. q. iij. art. v. q. j. et. ij. ¶ Oratio
est actus religionis. s; solus de;
est religione colendus. ergo ⁊c.
¶ Tertio sic. Virtus orationis
plus in affectu p̄sistit q̄ voce. qz
hoc negociū vt angu. dicit plus
gemitibus q̄ vocib; agit. sed so-
lus dei est cogitatioēs cordiū et
affectus percipere. ergo non ni-
si soli deo est porrigenda oratio.
¶ Quarto sic. Si aliquibus san-
ctis orationez porrigimus hoc
non est nisi inq̄tum istis deo cō-
iuncti. sed quidam etiam in hoc
mundo viuētes. vel etiaz in pur-
gatorio existentes sunt deo con-
iuncti multum p̄ gratiaz. ad eos
autem non porrigitur oratio. er-
go nec ad sanctos qui sunt in pa-
radiso debemus orationem por-
rigere. ¶ Quinto sic. Sancti exi-
stentes in paradiso non orant p̄
nobis. ergo ad ipsos nō ē oratio
porrigēda. p̄sequentia p̄ ante-
cedēs p̄bat. qz si sc̄i qui sunt in

In rogationibus.

patria pro nobis orarent. Superiorum oratio esset efficacior. non ergo deberet implorari suffragium orationum inferiorum sanctorum. sed solum superiorum. **Sexto** sic. anima petri non est petrus. si ergo anime sanctorum pro nobis orarent quod sunt a corpore sepe. non deberemus interpellare sanctum petrum ad orandum pro nobis sed animam eius. cuius contrarium facit ecclesia dicendo. sancte petre ora pro nobis. non ergo sancti ad minus ante resurrectionem pro nobis orant. **In oppositum** est Job. v. Voca si est qui tibi respondeat. et ad aliquid sanctorum puertere. ergo oratio potest fieri ad sanctos non solum ad deum. **Secundo** hoc ostenditur sus ecclesie que letaniam vertitur. in quibus non solum deus sed etiam sancti invocantur. **Unde** dicendum. quod ut habetur. ij. ij. q. lxxij. ar. iij. Oratio porrigitur alicui dupliciter. Uno modo quasi per ipsum implenda. Alio modo sicut per ipsum impetranda. qua distinctione habita. fit ista conclusio prima. Solus deus est orandus. siue soli deo oratio est porrigenda sicut illi per quem est adimplendum quod petimus. **Præ conclusio.** quod omnes orationes nostre ordinari debent ad gratiam et gloriam consequendam. que solus deus dat. **Item** illud ps. lxxij. Gratiam et gloriam dabit dominus. **Secunda conclusio** est. angeli et alii beati orandi sunt et illis porriguntur orationes si

cut quorum auxilio impetramus a deo expectamus. scilicet quorum precibus et meritis nostre orationes facilius effectum. Et ideo dicit apostolus. vii. ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angelorum coram deo. Et hoc etiam per ipsum modo quo ecclesia orando. nam a sancta trinitate petimus ut nostri miserere. et alijs autem sanctis quibusdam petimus. ut orent pro nobis. **Orationes** in oppositum. Ad primum respondetur. quod verum est quod oratio modo et principaliter fit ascensum in deum. unde cassianus dicit. quod oratio proprie fit deus. deprecatio vero ad sanctos. **Sanctus** the. liij. sen. di. xv. q. ar. v. q. f. ad primum. Quasi commiter dicit. quod in distinctione debent poni ea que sunt per se. et autem aliquo modo ad sanctos oratio fieri possit sicut ad intercessores pro nobis. tamen per se oratio in deum fit. **Ad secundam** respondetur. quod illi soli dicimus orando cultum religionis a quo querimus obtinere quod petimus. quia in hoc prestamus omnium bonorum nostrorum intercessionem. non autem eos quos querimus quasi interpellatores nostros apud deum. **Ad tertiam** respondetur negando primum. et ratio est. quod sancti conproscuntur in verbo que ad eorum gloriam pertinent. et quia ad magnam gloriam eorum est pertinens quod alii

inuare possunt quasi dei coope-
ratores existētes. et ideo statim
in verbo vident petitiones ad
eos factas vel voce vel corde. et
ideo petitiones quas ad eos di-
rigimus. deo manifestante co-
gnoscent. ¶ Ad quartā respōde-
tur negando consequentiā. et ra-
tio est. quia (vt habet. ij. ij. vbi
supra. art. rj. ad tertiū) hi qui
sunt in hoc mundo aut in purga-
torio sunt coniuncti. deo per gra-
tiam. nondū tamen fruunt actu
visione verbi vt possint cogno-
scere ea que nos cogitamus vel
dicimus. et ideo suffragia nō im-
ploramus ab eis orādo. sed a vi-
uis potest tamē supplicatio ali-
qua vel petitio fieri. ¶ Ad quin-
tam respondetur negādo assum-
ptum. et ad probationē respon-
detur. quod deus vult inferiora oīa
per superiora iuuari. et ideo opor-
tet nō solum superiores sed etiā
inferiores sanctos implorare.
aliquando etiam solius dei mi-
sericordia est implorāda. contin-
git tamen quādoq; quod implora-
tio inferioris sancti efficacior
est. vel quod deuotius imploratur.
vel quod deus vult eorū sanctitatē
declarare. ¶ Ad vltimā dicēdo
negando p̄nam. et ratio est. quia
sancti viuētes meruerūt vt pro
nobis orarent. et ideo eos inuo-
camus nobis quibus hīc vocabā-
tur. quibus etiā nobis innotescūt.
Et iterū p̄pter fidei resurrectio-
nis ininuandā. sicut legit Exo-
di. ij. Ego sum deus abrahā.

D secūdas
questiones sic
procedit. (ij.
ij. q. lxxxij. ar.
vj.) Et videt
quod in oratione

temporalia non
sunt petenda. ¶ Primo sic. Que
enim orando petimus. querim?
sed temporalia nō debem⁹ quere-
re. Dicit enim Mat. vj. Primū
querite regnū dei et iusticiā ei⁹.
et hec oīa adiiciētur vobis. scilicet
temporalia que nō querēda dicit.
sed adiiciēda quesitis. ergo tem-
poralia nō sunt in oratiōe a deo
petēda. ¶ Secūdo sic. quicūq; orat
p̄ aliq; sollicit⁹ est p̄ illo. scilicet p̄ t̄pa-
lib⁹ etiā necessarijs solliciti esse
nō debem⁹. vt ptz mat. vj. Noli
te solliciti esse aīe vestre quid
manducetis et c. ergo temporalia
nō sunt petenda in oratione. ¶ Ter-
tio sic. Non debet homo petere
a deo nisi bona et vtilia. sed quicūq;
temporalia habita sunt nociua nō
solum spiritualiter sed etiā cor-
poraliter. ergo temporalia in ora-
tione nō sunt petenda. ¶ In op-
positū est illud quod in oratione do-
minica p̄tinetur. Panem nostrū
quotidianū da nobis hodie. In
qua oratione non solū spiritua-
lis. sed corporalis panis petit.
vt ptz per glo. Luce. xj. Respon-
deo dicēdū. quod temporalia sunt pe-
tenda in oratione quātum necessi-
tas petit siue exigit. Ista conclu-
sio ptz p̄ verb. xxx. Tribue tantū

In rogationibus.

victui meo necessaria. Pro qua
solusione notandū. q̄ sicut dicit
Augu. ad pbam de orādo deus.
Doc licet orare q̄ licet deside-
rare temporalia aut licet deside-
rare. non quidē p̄ncipaliter vt in
eis finem p̄stitutam. sed sicut q̄
dā amnicula q̄bus adiunamur
ad tendendū in beatitudinē. inq̄
tum scz per ea vita corporalis su-
stentatur. et inq̄tum nobis orga-
nice deseruiunt ad actus virtu-
tum vt pb̄us dicit primo Ethico-
rum. et ideo p̄ tēporalibus licet
orare eo modo quo licet ea desi-
derare. In illis aut̄ que desiderā-
tur est duplex distinctio attēden-
da. scz q̄ quedā sunt q̄ desiderā-
tur p̄pter seipsa. quedam p̄pter
aliud. Secunda est. q̄ quedā nō
habēt supfluitatē desiderij. sicut
virtutes. q̄dā aut̄ habēt sicut vo-
luptates. diuitie. et h̄mōi. Bona
aut̄ t̄palia p̄pter aliud desiderā-
da sunt. et cū quadā mensura. scz
fm̄ q̄ vere sunt necessaria ad vi-
tam presentē agendā. sicut dicit
sapiens Proverb. xxx. Diuitias
et mendicitatem ne dederis mi-
hi. scz victui meo tantū tribue ne-
cessaria. Et ideo hoc modo ora-
re p̄ eis q̄s potest sicut modo in
rogationibus fit. ¶ Ad rationes
in oppositum. Ad h̄maz r̄ndetur
negando p̄sequentia. et ad p̄ba-
tionē respōdetur. q̄ temporalia
nec h̄mo nec sc̄do debent queri
quasi p̄ncipaliter intenta. pos-
sunt autē queri vt propter aliud
desiderata. Unde augustinus li-

bro de simone domini in monte
cum dixit illud. Primo queren-
dum est regnū dei. designant q̄
hoc scz tēporale bonū posterius
querendū est. nō tempore. sed in
gnitate. illud tanq̄ bonū nobis
hoc tanq̄ necessariuz nostrum.
¶ Ad secundā respōdetur etia
negando consequentiā. et ad p̄-
bationem respōdetur q̄ in illis
verbis Matthei. vi. non p̄hibe-
tur quelibet sollicitudo rerū
temporalium nisi superflua et in-
dinata. non autem p̄hibetur si-
licitudo necessaria. ¶ Ad tertiā
respōdetur negando p̄sequen-
tiam. Et ratio est. q̄ et quo nō
petimus temporalia tanq̄ p̄-
ncipalit̄ quesita. sed in ordine
aliud. et sic recipiunt rationē
nī vtilis. vnde eo tenore a
petimus ipsa vt nobis cōcedā-
tur. fm̄ q̄ expēdit ad salu-

¶ Tertis
questionē
p̄ceditur
ii. q. lxxxii
ti. xv. Et
detur q̄
sit sperā-
q̄ peccatores orando impo-
aliquid a deo. ¶ Primo sic
tur Job. ii. Scimus q̄ peccā-
res deus nō exaudit. Itē p̄
xxviii. Qui declinat aurem suā
ne audiat legem oratio sua
execrabilis oratio autēz eorū
bilis nō impetrat aliquid a deo.
ergo peccatores non impetra-
aliquid a deo. ¶ Secundo

iusti impetrant illud a deo quod
 meretur. sed peccatores nihil pos-
 sunt mereri. quia gratia caret
 et virtute que virtus pietatis di-
 citur. vt dicit glo. ij. Thimo. ij.
 super illo verbo. Habentes quod
 speciem pietatis. virtutem aut
 eius abnegantes. et ita non pie-
 orant. quod requiritur ad hoc quod ora-
 tio impetret. ergo peccatores non
 impetrant aliquid orando ad deum.
 Tertio sic dicit christostomus. super
 matth. Pater non libenter exaudit
 orationem quam filius non dictavit
 sed in oratione quam spiritus filii dei di-
 ctavit dicit. Dimitte nobis debita
 nostra etc. quod peccatores non faciunt:
 ergo vel mentiuntur hoc dicendo.
 et sic non sunt exauditi nec digni
 sunt. vel si non dicunt. non exaudiuntur.
 quia forma orandi a spiritu iustitiam
 non seruant. ergo etc. In
 oppositum est quod augustinus dicit
 super iob. Si peccatores non exau-
 dit deus frustra publicanus
 dixisset. Deus propitius esto mihi
 peccatori. Item illud quod dicit
 christostomus. super matth. Omnis qui
 petit accipit. scilicet siue iustus siue
 sit peccator. Item ideo dicendum
 sub ista conclusione quod sperandum
 est et tenendum pro certo quod pecca-
 tores sepe exaudiuntur a deo in
 petitionibus suis. et impetrant
 multa que petunt. ex pura tamen
 dei misericordia. Pro quo nota-
 dum quod in peccatore duo conside-
 rantur. scilicet natura quam diligit
 deus. et culpa quam odit. si ergo
 peccator orando aliquid petit in

optimum est peccator. id est secundum desiderium
 peccati. hoc a deo non exaudi-
 ditur ex misericordia. sed quan-
 do exaudit ad vindictam dum deus
 permittit peccatorem adhuc am-
 plius ruere in peccata. deus enim
 quendam negat propitius que conce-
 dit irat. vt augustinus dicit. Ora-
 tio autem peccatoris ex bono de-
 derio nature procedens a deo ex-
 auditur. non quasi ex iusticia. quia
 peccator hoc non meretur. sed ex
 pura misericordia. obseruatis
 tamen premissis conditionibus. vt scilicet pro-
 se petat. necessaria ad salutem pie-
 et perseveranter. Ad rationes in
 oppositum. Ad primam respondetur. quod
 dictum illud iob. ix. fuit dictum ce-
 ci non perfecte illuminati. et ideo
 non est ratio. quoniam quis possit verifica-
 ri. vt intelligat vt peccator vel
 ex indigno. Ad illud puerb. xxvij.
 Respondetur quod illa oratio peccato-
 ris est execrabilis que est oratio
 eius in optimum est peccator. Ad
 secundam respondetur negando con-
 sequentiam. Et ratio est. quia si pec-
 cator non possit pie orare quasi
 eius oratio ex habitu virtutis
 informet. potest tamen eius oratio esse
 pia optimum ad hoc quod illud quod petit
 sit ad pietatem pertinens sicut ille qui
 non habet habitum iusticie. potest
 aliquid iustum velle. et quoniam eius oratio
 non sit meritoria. potest tamen esse
 impetrativa. quia meritum in iusticia
 iusticie sed impetratio gratie.
 Ad tertiam respondetur negando premissas.
 et ratio est. quia oratio dominica profertur
 ex persona totius ecclesie. et ideo

In die ascensionis.

si aliquis nolens dimittere debita primi dicat orationem domini cam. nō mentis. Quis hoc qd dicit nō sit verū quo ad suā psonā. est tñ verū q̄tuz ad psonā ecclie extra quā est merito ⁊ ideo fructu orationis caret. Aliqui tñ peccatores q̄s parati sunt debito rib⁹ suis remittere. et ideo ipsi orātes exauditi. fm illud. Eccl. xxviii. Relinq̄ primo nocētē te. ⁊ tunc deprecanti tibi peccā soluent.

In die ascensionis dñi est euangelium.

In illo tpe.

Recubentib⁹

undeciz disci

pulis ⁊c. mar

ci. xvj. Circa

ca qd possunt

disputari sequentes questiones Primo vtrū cōueniēs fuit xpm ascendere in celū. ⁊ Secda vtrum ascensio xpi fuerit nobis vtilis. ⁊ nostre salutē fructifera. ⁊ Tertia vtrum cōueniat christo sedere ad dexteram patris.

Prima

questiones sic

procedit. Et

videtur qd nō

fuerit conue

niens christuz

ascendere in ce

luz. ⁊ Primo

sic Cij. sen. di.

xxij. q. ij. ar. f. q. f. ad. ij. In christo non est nisi duplex natura. scz

diuina ⁊ humana. sed fm diuina naturā christo non cōuenit ascendere localiter. cū ipse fz qd deus sit vbic⁹. nec fm dignitatē. cū diuinitas proficere non possit. iterum fm humanam fm locū. quia ipse de celo non descendit. Dicitur autē Job. ij. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo. nec fm dignitatē qd gloria sua post resurrectionē gloriosam non creuit. ergo videtur qd christus non debuit ascendere in celum. ⁊ Secda sic Cij. q. lviij. ar. f. ad. ij. De qd mouet inouetur ppter aliquid melius. fz in xpo nō fuit melius esse in celo q̄ in terra. nihil enim accretum ad animam nec q̄tū ad corpus. ergo videtur qd non fuit conueniēs christū ascendere. ⁊ Tercio sic. christus filius dei beatissimam naturam assumpsit propter nostram salutē. sed magis esset salutaris hominibus qd per conuersaretur nobis in terris q̄ eius absentia. ergo videtur qd non fuerit conueniēs christum ascendere in celum. ⁊ Quarto sic Cx. ij. sen. di. q. ij. ar. ij. q. ij. Si christ⁹ ascendere debuit videt qd statim post resurrectionē ascendere debuit. ascensio sua est exēplar aliorum. fz alij sc̄i post resurrectionē statim futurā corporū ascensionē statim post resurrectionē ascendere. nō differre vsq̄ ad

In die ascensionis dñi. In illo tpe. Recubentib⁹ undeciz disci pulis ⁊c. marci. xvj. Circa ca qd possunt disputari sequentes questiones.